
PLANEJAR ELS FOCOS?

Ramon Vallejo
Biòleg, membre de la Junta de la SCOT

Introducció

El clima mediterrani és especialment propici als incendis forestals: no és prou àrid com per privar el desenvolupament d'una vegetació contínua, però és suficientment sec com per produir un combustible que propaga fàcilment el foc a l'estiu.

Els incendis forestals sempre han estat presents en la nostra història —i prehistòria. A més dels incendis naturals, freqüents en algunes zones, antigament s'utilitzava el foc per millorar pastures i menar conreus. En els darrers segles i fins als anys cinquanta, en un país aprofitat al límit en tot el seu territori, els focs eren molt freqüents en àrees de pastura, però, generalment, de reduïdes extensions. Amb la davallada de l'exploració extensiva del territori des dels cinquanta, les grans superfícies contínues de vegetació, sovint molt combustible, prepararen el terreny per als grans incendis que proliferen des de fa vint anys a tota l'Espanya mediterrània. Aquesta evolució dels focs, clarament associada a l'evolució dels usos de les terres, ens acosta a la situació actual de països amb clima semblant al nostre, com ara Califòrnia o Austràlia. En aquests països, les grans extensions de matollars de tipus mediterrani sense grans discontinuïtats afavoreixen la producció d'incendis incontrolats de centenars de milers d'hectàrees.

Els grans incendis tampoc no són exclusius del món mediterrani. Fins i tot als boscos boreals de Sibèria i Amèrica del Nord es produeixen de tant en tant incendis de magnituds extraordinàries. A diferència del nostre país, en aquests casos acostumen a repetir-se en un mateix bosc en centenars d'anys.

Els incendis forestals cada cop més van evolucionant de ser un problema de medi natural a ser un problema de tota la societat. Aquest canvi es deu, en part, al fet que la sensibilitat mediambiental ha crescut molt en els darrers temps al nostre país, com a la resta de països desenvolupats.

pats; però no únicament es deu a això. També és cert que el foc forestal s'acosta progressivament al medi urbà, especialment als habitants de la sovint difusa frontera entre medi urbà i medi forestal.

Per raó de la seguretat de les persones i les seves propietats, i també pel fet que els grans incendis s'expliquen per la distribució d'usos del territori, al mateix temps que incideixen fortament en la seva configuració, és clar que, dins el gran debat dels incendis forestals, el planejament del territori té un paper molt rellevant.

Podem intervenir en un futur pròxim en el planejament del territori per reconduir el problema?

Es pot introduir el risc d'incendi en el planejament?, ¿i en la concepció de les urbanitzacions?

Com?

A la SCOT hem cregut oportú plantejar de manera monogràfica la qüestió dels grans incendis i les seves relacions amb el planejament del territori, amb la pretensió de contribuir que el tema arribi a sectors de la societat que normalment no se senten implicats directament en el problema. També amb la consciència que aquest és un llarg camí i que, en aquest moment, només es tracta d'encetar-ne el debat.